

μηνύματα

Τριμηνιαία Έκδοση / Έτος 8^ο

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοχ. Γραφείο
ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Απόστακ.
4903

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

Κωδικός 6296

Δελτίο Επικοινωνίας του Σ.Ο.Ψ.Υ. • Τεύχος 29
Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος - 2007

καλό καλοκαίρι!

Ο πίνακας του εξωφύλλου είναι ευγενική προσφορά της ζωγράφου Ζωής Νικητάκη.

μηνύματα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ιδιοκτησία Διεύθυνση:

Σ.Ο.Ψ.Υ.

Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών
για την Ψυχική Υγεία

Δήλου 3, Βύρωνας, 162 31

Τηλ./Fax: 210-76 40 277

www.eufami.gr

www.iatronet.gr/sopsi

e-mail:sopsi@ath.forthnet.gr

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ:

Δευτέρα: 9:00-3:00 π.μ.

5:00-7:00 μ.μ.

Τρίτη: 9:00-3:00 π.μ.

5:00-7:00 μ.μ.

Τετάρτη: 1:00-8:00 μ.μ.

Πέμπτη: 9:00-3:00 μ.μ.

Παρασκευή: 9:00-3:00 μ.μ.

Εκδότης/Διευθυντής:

Πέτρος Ανδρόνικος
Δήλου 3, Βύρωνας, 162 31
Τηλ./Fax: 210-76 40 277

Συντακτική Επιτροπή:

Π. Ανδρόνικος
Α. Ασκούνη-Στρούμπου
Χ. Γραμανδάνη
Μ. Κανελλή-Παπανικολάου

Επιστημονική Επιτροπή:

Μαρίνα Οικονόμου
Ψυχίατρος, Επ. Καθηγήτρια Παν/μίου Αθηνών
Γιώργος Παπαδημητρίου
Ψυχίατρος, Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών
Δημήτρης Κολλοστούμπης
Ψυχίατρος

Επιμέλεια Ύλης:

Μ. Κανελλή-Παπανικολάου

Επιμέλεια Κειμένου:

Χ. Ανδρόνικου
Μ. Χαρίτων

Υπεύθυνος Σχεδίασης & Παραγωγής:

EDILYS A.E.E.

Εμπορικό Κέντρο «ΑΙΘΡΙΟ»,
Αγ. Κωνσταντίνου 40, 151 24, Μαρούσι
τηλ. 210-6195994, e-mail edilys@acn.gr
Σελιδοποίηση: Σοφία Φίλου

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Τα ενυπόγραφα άρθρα
εκφράζουν προσωπικές απόψεις

EDITORIAL

Επιτέλους «μερικώς δικαιωθήκαμε»!

Μετά από αγώνες του Σ.Ο.Ψ.Υ., δεκατριών ετών, για την αλληλαγή του ορίου ηλικίας εμφάνισης της ψυχικής ασθένειας που απαιτείται για να πάρει ο ψυχικά ασθενής τη σύνταξη των γονέων του, το Υπουργείο Απασχόλησης, με προσθήκη στο ισχύον άρθρο, μεταβάλλει το όριο εμφάνισης της ψυχικής ασθένειας από το 18ο έτος στο 25ο έτος της ηλικίας.

Ο Σ.Ο.Ψ.Υ. θα συνεχίσει τον αγώνα ώστε να απαλειφθεί τελείως από τις προϋποθέσεις του νόμου το όριο ηλικίας, διότι θεωρούμε ότι αυτό αποτελεί διάκριση όσον αφορά τους ψυχικά ασθενείς. Παρόμοιες διακρίσεις δεν υφίστανται στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μετά την αλληλαγή της νομοθεσίας οι οικογένειες των ψυχικά ασθενών πρέπει να πάρουν από Δημόσιο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο τη σχετική βεβαίωση που δείχνει ότι η νόσος είχε εμφανισθεί προ του 25ου έτους, ώστε να μπορούν να την χρησιμοποιήσουν για τη λήψη της σύνταξης, όταν τούτο απαιτηθεί.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά όσους μας βοήθησαν στον αγώνα αυτό και ιδιαίτερα την ΠΟΣΟΨΥ, τη Eufami και την Gamian, για τις επιστολές που έστειλαν στα Υπουργεία Απασχόλησης και Υγείας, με τις οποίες υποστήριξαν το δίκαιο αίτημά μας, την Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία, το Αιγινήτειο Νοσοκομείο και την επιστημονική κοινότητα των Ψυχιάτρων.

Πέτρος Ανδρόνικος

[περιεχόμενα]

1. Editorial	2
2. Ενημερωτικό Σημείωμα	3
3. Ενημέρωση.....	4
4. Καραβάνι της Αλήθειας	5
5. Ψυχοεκπαίδευση του Ασθενούς	6
6. Ανακαλύψτε τον δρόμο προς τα εμπρός	8
7. SAPT Hellas (Stay Action Pet Therapy Hellas)	9
8. Τιμητική Εκδήλωση για τον Ακαδημαϊκό και Καθηγητή Ψυχιατρικής Κώστα Στεφανή	11
9. Μήνυμα Επιτρόπου Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών κ. Μάρκου Κυπριανού	11
10. Ομιλία κ. Πέτρου Ανδρόνικου	12
11. Αποσπάσματα από την ομιλία της κας Μαρίας Οικονόμου	12
12. Ομιλία κ. Γεώργιου Κυπριώτη	14
13. Ομιλία κ. Κώστα Διακωνή	15
14. Ομιλία κας Ελευθερίας Σμυρναίου	16
15. Έλληνες ψυχίατροι τιμούν το έργο του Γιαννούλη Χαλεπά	18
16. Εύξεινη Πόλη	19
17. Πρακτικά Διοικητικά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Συλλόγων Οικογενειών Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές.....	20
18. Όταν δεν υπάρχει επίδα, υπάρχει βοήθεια	21
19. 2° Φεστιβάλ Ψ	22
20. ΟΑΕΔ	23
21. Χορηγοί	23

Αγαπητοί φίλες και φίλοι,

Αγαπητοί Αγωνιστές της ζωής και χαράς των παιδιών μας,

Δυστυχώς ακόμη η Κοινωνία δεν είναι ενημερωμένη. Υπάρχει ακόμα το στίγμα και οι διακρίσεις σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής, όπως στην απασχόληση και στις κοινωνικές σχέσεις και είναι γεγονός ότι σε πολλούς γίνεται δύσκολη ακόμη και η επιβίωση, παρά τις προσπάθειες του ΣΟΨΥ, του ΕΠΙΨΥ και της ΠΟΣΟΨΥ.

Σας ενημερώνω για τα παρακάτω θέματα και τις νέες προτάσεις:

1° Για το Συνταξιοδοτικό των αρρώστων μετά την αποχώρηση των γονέων, ισχύει ο Νόμος 3518/21-12-06, άρθρο 64, με όριο εμφάνισης της νόσου στα 25 χρόνια. Γίνονται νέες ενέργειες, ώστε το όριο ηλικίας εμφάνισης της νόσου να είναι απεριόριστο.

2° Είναι πλέον κατάκτηση ο Νόμος 3522/06, άρθρο 2, έκπτωσης από το συνολικό εισόδημα των 2.400 Ευρώ για τον προστάτη και το προστατευόμενο άρρωστο μέλος. Γίνονται νέες προσπάθειες για πλήρη απαλλογιά.

3° Επίσης είναι κατάκτηση ο Νόμος 3463/8-6-06, για μείωση 50% των Δημοτικών φόρων. Προσοχή στη γραφειοκρατία, οι ενέργειες για μείωση να γίνονται στο Τμήμα Εσόδων των Δήμων που για λογαριασμό τους εισπράττει η ΔΕΗ. Νέα προσπάθεια για μείωση 100%.

Ακούμε στα Μ.Μ.Ε. εξαγγελίες των κομμάτων εν όψει εκλογών, ότι από το 2008 θα καθιερωθεί ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ, για ομάδες ανθρώπων με πολύ χαμηλό εισόδημα. Ακούμε 450 Ευρώ και 950 Ευρώ το μήνα. Απαιτούνται συντονισμένες ενέργειες από ΣΟΨΥ και κυρίως από ΠΟΣΟΨΥ, ώστε να συμπεριληφθούν τα ΑμεΑ στην κατηγορία. Ο ΣΟΨΥ περιμένει εκδήλωση ενεργού ενδιαφέροντος από όλους, γιατί η Δύναμή του είναι τα Μέλη του.

Με εκτίμηση
Β. Ξηρομερίτης,
μέλος Δ.Σ. ΣΟΨΥ

Ενημέρωση

Καθορίζεται ως όριο ηλικίας πριν από το οποίο απαιτείται να έχει εκδηλωθεί η ανικανότητα για κάθε εργασία των παιδιών, εγγόνων ή προγόνων που πάσχουν από ψυχικές παθήσεις, το 25ο έτος, προκειμένου να κριθεί αίτημά τους για σύνταξη ή προσαύξηση.

Κοινοποίηση της παρ.2 του άρθρου 61 του Ν.3518/21-12-06.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ: 17/2007

Αριθ. Πρωτ.: Σ51/4/29-1-2006

Σας κοινοποιούμε τη διάταξη του άρθ.61 παρ.2 του Ν.3518/06 (ΦΕΚ 272/τ.Α΄ 21-12-06) το οποίο προστέθηκε στην παρ.6 του άρθρου 29 του Α.Ν. 1846/51, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση της με την παρ.3 του άρθ.6 του Ν.2335/1995 και σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

➡ **1. Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 29 παρ.6 του Α.Ν. 1846/51, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.3 του άρθρου 6 του Ν.2335/1995, η ανικανότητα προς εργασία παιδιών, εγγονών ή προγόνων, προκειμένου να δικαιωθούν σύνταξη λόγω θανάτου, πρέπει να υφίσταται είτε πριν την συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους, είτε του 25ου έτους στις περιπτώσεις όπου αυτά: α) φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού β) είναι παιδιά ορφανά και από τους δύο γονείς ή γ) είναι παιδιά που η συντήρησή τους βάρυνε αποκλειστικά το θανόντα γονέα.**

➡ **2. Με τη νέα διάταξη αυξάνεται το όριο ηλικίας των ανίκανων παιδιών, εγγονών, προγόνων που πάσχουν από ψυχικές παθήσεις, πριν τη συμπλήρωση του οποίου είναι αναγκαία η εκδήλωση της ανικανότητας για κάθε εργασία, προκειμένου να κριθεί το συνταξιοδοτικό δικαίωμα.**

Το ανωτέρω όριο ηλικίας ειδικά για τα προαναφερθέντα άτομα καθορίζεται στο 25ο έτος, ανεξάρτητα αν σπουδάζουν ή όχι.

Συνεπώς, προκειμένου να κριθεί το δικαίωμα σε σύνταξη των ανωτέρων ανίκανων προσώπων ή το δικαίωμα προσαύξησης της σύνταξης των προστατευόντων αυτά, η εκδήλωση της ανικανότητας για κάθε εργασία, εάν αυτή οφείλεται σε νευροψυχιατρική πάθηση, θα πρέπει να έχει επέλθει πριν τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας.

Η ενημέρωση του κοινού για θέματα υγείας, αυτό που ονομάζουμε Αγωγή Υγείας, αν και έχει αναγνωρισθεί ότι αποτελεί το κλειδί για μια καλύτερη υγεία για το σύγχρονο άνθρωπο, δεν έχει συστηματοποιηθεί στον τόπο μας και δεν υπάρχει μια εθνική πολιτική γι' αυτόν τον τομέα.

Η γνώση για στοιχειώδη θέματα υγείας είναι συγκεχυμένη και η πληροφόρηση ελλιπή και αποσπασματική.

Όσον αφορά την Ψυχική Υγεία, η πληροφόρηση και η ενημέρωση του κοινού είναι σε εμβρυϊκά στάδια, ενώ τα επικρατούντα χαρακτηριστικά είναι ο σκοταδισμός και οι προκαταλήψεις για ό,τι έχει σχέση με την ψυχική νόσο και όχι μόνο.

Όμως είναι ενθαρρυντικό ότι κάποιοι, με εντελώς εθελοντική πρωτοβουλία αρχίζουν να τολμούν να μιλήσουν ανοιχτά για το θέμα. Κι αυτό τόλμησαν και οργάνωσαν ο ΣΟΦΨΥ Ν. Σερρών, με πρωτοπόρο και εμπυχώτρια την Πρόεδρό του Ελένη-Νίκη Νομίδου, και η Μ.Κ.Ο. «Καλειδοσκόπιο», που δραστηριοποιείται στο χώρο της Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, με τη δραστήρια και ευαίσθητη Πρόεδρό του συγγραφέα Μαρία Φαφαλιού.

Δεν οργάνωσαν μια απλή Ημερίδα με επιστήμονες ομιλητές, αλλά με ένα πραγματικό «Καραβάνι» προσπάθησαν να σπείρουν το σπόρο της Αλήθειας στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, στις πόλεις Δράμα, Καβάλα, Κομοτηνή, Ξάνθη, Αλεξανδρούπολη και Ορεστιάδα, για να αρχίσουν να πέφτουν τα ταμπού.

Άνθρωποι νέοι, που έχουν βιώσει την εμπειρία της ψυχικής αρρώστιας και όχι ειδικοί, μίλησαν στο κοινό

με απλά και αληθινά λόγια για τις μεγάλες δυσκολίες που αντιμετώπισαν, τον προσωπικό τους αγώνα, από ποιους βοηθήθηκαν ή δεν βοηθήθηκαν, πως αντιμετωπίζουν το παρόν και δεν αφήνουν τον αγώνα, πως κάνουν όνειρα πραγματοποιήσιμα για το μέλλον.

Ο ρόλος της οικογένειας και η στάση της με αγάπη και σωστή υποστήριξη φαίνεται ότι για όλους που μίλησαν ήταν σημαντική και πολύ βοηθητική.

Είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω τις ημερίδες που έγιναν από 26-29/4 στις πόλεις της Ξάνθης, της Ορεστιάδας και της Αλεξανδρούπολης.

Ο λόγος των παιδιών απλός, μεστός, μας άγγιξε όλους και μας έδωσε μια γνώση βιωματική, πέρα για πέρα αληθινή.

Μας έκανε εντύπωση, αν και δεν το θεωρώ περίεργο, ότι από το κοινό κανένα μέλος οικογένειας ή άνθρωπος που έχει βιώσει εμπειρία ψυχικής νόσου δεν προσπάθησε να συμμετέχει στη συζήτηση που ακολούθησε τις ομιλίες.

Όπως φαίνεται, ο δρόμος είναι μακρύς και θα πρέπει η πρωτοβουλία αυτή να συνεχισθεί και να βρεί και άλλους μιμητές από Συλλόγους αλλιά και άλλους χώρους.

Συγχαρητήρια από ψυχής στο ΣΟΦΨΥ Ν. Σερρών, στο «Καλειδοσκόπιο» και προπαντός στα παιδιά που έχουν το θάρρος να μιλήσουν και έδωσαν ένα μάθημα προς πολλούς αποδέκτες.

Δρ. Αλεξάνδρα Ασκούνη - Στρούμπου
Παιδιάτρος
Πρόεδρος της Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ.

Ημερίδα στο Θέατρο «Αηκυονίς»

Στο θέατρο ΑΛΚΥΟΝΙΣ πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά και με απόλυτη επιτυχία ημερίδα με θέμα «Ψυχοεκπαίδευση Οικογένειας και Ασθενούς», που διοργάνωσαν η Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (ΠΟΣΟΨΥ) και η Εταιρεία των Ψυχικά Ασθενών (ΔΥΨΑ) με τη συνδρομή του Μοντέρνου Θεάτρου του Γιώργου Μεσσάλα. Κεντρική ομιλήτρια ήταν η καθηγήτρια Ψυχιατρικής κ. Μ. Οικονόμου, ενώ για το θέμα τοποθετήθηκαν, μεταξύ άλλων, η σύζυγος του Προέδρου της Δημοκρατίας και ψυχολόγος κ. Μ. Παπούλια και η βουλευτής της Ν.Δ. κ. Ε. Αθηνούς - Μπερινιάκη. Η ημερίδα έκλεισε με την παράσταση «Το Ημερολόγιο Ενός Τρελλού», με τον Γιώργο Μεσσάλα.

Πριν αρχίσω την εισήγηση μου, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την φαρμακευτική εταιρεία Janssen-Cilag, η οποία υπήρξε ο χορηγός αυτής της εκδήλωσης. Πέρα από την σημερινή εκδήλωση, η εταιρεία Janssen-Cilag μέχρι σήμερα είναι ο αποκλειστικός χορηγός του περιοδικού της οργάνωσής μας, της ΔΥΨΑ. Το περιοδικό μας επιδέχεται ακόμη βελτιώσεις, αλλά χάρη στην οικονομική υποστήριξη της Janssen-Cilag έχει φτάσει μέχρι τις άκρες της χώρας.

Θα μιλήσω λίγο για την πορεία μου ως ασθενής, διότι πάνω σε αυτό το δεδομένο βασίζονται τα συμπεράσματα που θα διατυπώσω αργότερα.

Πάσχω από σχιζοσυναισθηματική διαταραχή, μια ψύχωση η οποία είναι συνδυασμός σχιζοφρένειας και διπολικής διαταραχής, και που στην καθημερινότητά της βιώνεται κυρίως ως διπολική διαταραχή.

Το πρώτο μου ψυχωσικό επεισόδιο συνέβη πριν 16 χρόνια. Ενάμιση χρόνο μετά από αυτό το αρχικό ψυχωσικό επεισόδιο είχα ένα μανιακό επεισόδιο, στα πλαίσια του οποίου ίδρυσα μια επιχείρηση. Όπως και οι περισσότερες επιχειρήσεις διπολικών που βρίσκονται σε μανία, η επιχείρηση απέτυχε, με συνέπεια να μπω σε ένα καταθλιπτικό επεισόδιο διανθισμένο με αυτοκτονικότητα. Κατάφερα ευτυχώς να τη γλιτώσω, αλλά αυτό που θέλω να τονίσω είναι ότι εκείνη την εποχή δεν ήξερα από τι έπασχα και, κατά συνέπεια, δεν ήξερα, στα πλαίσια της αρρώστιας μου, τι με περίμενε. Η νοοτροπία των ψυχιάτρων ήταν τότε – και πολλές φορές είναι και σήμερα – να μην λένε στον ασθενή τους από τι πάσχει, γιατί αυτό το θεωρούν επικίνδυνο.

Όμως είναι ακόμα πιο επικίνδυνο να μην του λένε από τι πάσχει.

Έπειτα, με τον καιρό, έμαθα να ελέγχω την αρρώστια μου και να της επιβάλλομαι εγώ, όχι να επιβάλλεται εκείνη σε εμένα, αλλά αυτό το κατάφερα όταν έμαθα τι έχω και τι χαρακτηριστικά έχει, δηλαδή όταν έμαθα τη φύση της ασθένειάς μου. Αυτό ακριβώς είναι που κάνει η ψυχοεκπαίδευση: σε μαθαίνει πώς είναι

αυτό από το οποίο πάσχεις και τι όπλα είναι διαθέσιμα για να το πολεμήσεις. Από την δική μου ιστορία, θα έβγαζε κανείς τα εξής διδάγματα:

1) Να δίνουν οι ψυχίατροι ερεθίσματα να μαθαίνει ο ασθενής για την νόσο του αντί να τον έχουν στο σκοτάδι. Για παράδειγμα, θα ήταν χρήσιμο να υπήρχε στην αίθουσα αναμονής του ιατρείου ένα καδράκι με το εξής κείμενο: «Οι ασθενείς που εμφανίζουν καλύτερη πορεία στη θεραπεία τους είναι όσοι γνωρίζουν τη φύση της νόσου τους». Αν ο ασθενής έβλεπε αυτό το μήνυμα μια, τρεις, δέκα φορές, κάποια στιγμή θα έπαιρνε την πρωτοβουλία να μάθει για την αρρώστια του.

2) Όπως λέει και ένα φυλλάδιο της GAMIAN: «Οι ψυχίατροι δεν πρέπει ποτέ να θεωρούν δεδομένο ότι ο ασθενής γνωρίζει για την νόσο του». Ειδικά στην Ελλάδα, από πού να το γνωρίζουν άλλωστε; Μέχρι πολύ πρόσφατα δεν υπήρχε ούτε ένα βιβλίο στα ελληνικά για τη σχιζοφρένεια ή τη διπολική διαταραχή. Μόνο το ΕΠΙΨΥ έχει κυκλοφορήσει δυο μικρά βιβλία, ένα για την σχιζοφρένεια και, τώρα μόλις, ένα για τη διπολική διαταραχή και άλλο ένα μικρό για τη σχιζοφρένεια έχει κυκλοφορήσει ο ΣΟΦΨΥ Σερρών. Το κακό όμως είναι ότι ελάχιστο ποσοστό ασθενών έχει πρόσβαση σε αυτά τα βιβλία, καθώς ελάχιστοι ψυχίατροι παραπέμπουν τους ασθενείς και τις οικογένειες σε οργανώσεις όπως το ΕΠΙΨΥ και τους ΣΟΨΥ.

3) Οι επαγγελματίες ψυχικές υγείας πρέπει να ενθαρρύνουν τους ασθενείς να διαβάζουν βιβλία, να παρακολουθούν σεμινάρια ψυχοεκπαίδευσης, σεμινάρια και ημερίδες για τη νόσο, καθώς και να διαβάζουν άρθρα από το Internet. Υπάρχουν εξάλλου πολλά και καλά εκηαικουμενα βιβλία στα Αγγλικά και σε άλλες γλώσσες για όλες τις ψυχικές διαταραχές. Υπάρχει ένα ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο αγγλικών βιβλίων στην ιστοσελίδα www.amazon.com, το οποίο μάλιστα έχει εσωτερική μηχανή αναζήτησης.

Έτσι, πληκτρολογώντας τις λέξεις "schizophrenia" ή "bipolar disorder" ή "depression" ή "ADHD" κλπ, εμφανίζονται τίτλοι βιβλίων για τη σχιζοφρένεια, την διπολική διαταραχή, την κατάθλιψη κλπ. Άλλωστε, οι μεγάλες αλυσίδες βιβλιοπωλείων μπορούν να αναλάβουν να σας παραγγείλουν βιβλία από το εξωτερικό τα οποία μπορείτε να αγοράσετε. Μεγάλο ποσοστό νέων ασθενών είναι γλωσσομαθείς και αυτό οι ψυχίατροι πρέπει να το αξιοποιούν. Οι ψυχίατροι δεν θα πρέπει να απειλούνται ως προς το γόητρό τους όταν ο ασθενής ενημερώνεται. Αν κάποια στιγμή ο ασθενής μάθει μια πληροφορία που τυχόν ο ψυχίατρος δεν γνωρίζει, ο ψυχίατρος δεν πρέπει να περάσει στην άμυνα αλλά να την αναζητήσει κι εκείνος, να την ζυγίσει ως προς την χρησιμότητά της και να τη συζητήσει με τον ασθενή. Σήμερα πια στο εξωτερικό ενθαρρύνουν τον ασθενή να μαθαίνει και να ενημερώνεται.

4) Όταν δεν υπάρχει άλλος τρόπος ο ασθενής να κάνει ψυχοεκπαίδευση, τότε ο ψυχίατρος έχει υποχρέωση να την κάνει εκείνος στον ασθενή. Δεν αρκεί ο ψυχίατρος να προσπαθεί να κάνει καλά τον ασθενή μόνο με φαρμακοθεραπεία, έχοντάς τον στο σκοτάδι.

Ανακαλύψτε τον δρόμο προς τα εμπρός

«Ανακαλύψτε το δρόμο προς τα εμπρός», ένα βιβλίο που απευθύνεται στο άτομο που έχει σχιζοφρένεια και στην οικογένειά του. Ένα πολύτιμο

βοήθημα για όλους εκείνους που, αν και η καθημερινότητά τους επηρεάζεται από τα συμπτώματα της σχιζοφρένειας, θέλουν να ανακαλύψουν το «δρόμο» που θα τους βοηθήσει να τα αντιμετωπίσουν για να μπορέσουν να ζήσουν μια ζωή ικανοποιητική και γεμάτη.

Το βιβλίο είναι χωρισμένο σε εννέα ενότητες – κεφάλαια που έρχονται να δώσουν απαντήσεις σε καίρια ερωτήματα με απλή και ευχάριστο τρόπο, μέσα από επιστημονικά έγκυρη πληροφόρηση, αλλά και προσωπικές καταθέσεις ατόμων που έχουν σχιζοφρένεια, από διαφορετικά μέρη του κόσμου.

Το πρώτο κεφάλαιο ξεκινά με μια ερώτηση **«Πού πάει η ζωή μου;»**. Μια αγωνιώδης αναζήτηση, κοινή για το κάθε άτομο που έχει σχιζοφρένεια και αναρωτιέται για το πού θα τον οδηγήσει το δεδομένο αυτό στη ζωή. Το βιβλίο επιχειρεί να δώσει απάντηση στο δύσκολο αυτό ερώτημα ξεκινώντας από την περιγραφή των συμπτωμάτων της σχιζοφρένειας και των πρώτων προειδοποιητικών σημείων και δίνοντας πληροφορίες για το πότε και από ποιόν πρέπει καλεί να ζητήσει βοήθεια.

Στο δεύτερο κεφάλαιο δίνονται πληροφορίες για θέματα που αφορούν την εξέλιξη της ασθένειας, τις πιθανότητες βελτίωσης, τη σημασία της αυτο-αντιμετώπισης αλλά και της νοσηλείας. Στη συνέχεια, το τρίτο κεφάλαιο παρέχει πληροφόρηση για την κατανόηση της διάγνωσης αλλά και χρήσιμες συμβουλές για την αντιμετώπισή της, δεδομένου ότι η διάγνωση αποτελεί μια οδυνηρή πραγματικότητα για το άτομο και την οικογένειά του.

Το τέταρτο και το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρονται στη φαρμακευτική αγωγή, μέσα από λεπτομερειακή ανάλυση των κλασικών και των άτυπων ψυχοφαρμάκων, αλλά και περιγραφή όλων των διαθέσιμων μορφών ψυχοθεραπείας. Το σημαντικό «κομμάτι» της θεραπείας ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των επαγγελματιών ψυχικής υγείας, που βρίσκονται

στη διάθεση του ασθενή και της οικογένειάς του για να παρέχουν κάθε δυνατή βοήθεια.

«Οι καλές και οι κακές μέρες» είναι ο τίτλος του έκτου κεφαλαίου, που επιχειρεί να παρουσιάσει με ρεαλιστικό τρόπο την καθημερινότητα της σχιζοφρένειας. Στο κεφάλαιο αυτό μεταξύ άλλων τονίζεται η σημασία της σωματικής υγείας, δίνονται χρήσιμες συμβουλές για τη δημιουργία και τη διατήρηση διαπροσωπικών σχέσεων, ενώ θίγεται το σημαντικότερο πρόβλημα του κοινωνικού στίγματος που δυστυχώς συνοδεύει τη σχιζοφρένεια.

Ο ημερήσιος προγραμματισμός είναι ιδιαίτερα σημαντικός για το άτομο που έχει σχιζοφρένεια και αυτό ακριβώς είναι το θέμα του έβδομου κεφαλαίου. Στην ενότητα αυτή παρέχονται συγκεκριμένες οδηγίες που βοηθούν τον ασθενή να οργανώσει την ημέρα του, μέσα από δραστηριότητες που θα βελτιώσουν τη διάθεσή του και θα ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή του.

Το βασικό θέμα του όγδου κεφαλαίου είναι η αναγνώριση των προειδοποιητικών σημείων της υποτροπής και η αντιμετώπισή της. Η έγκαιρη αναγνώριση της επικείμενης υποτροπής παίζει καθοριστικό ρόλο στην πορεία της σχιζοφρένειας και για αυτό το λόγο τόσο το άτομο με σχιζοφρένεια, όσο και η οικογένειά του, πρέπει να είναι σε θέση να την αναγνωρίζουν.

Το βιβλίο ολοκληρώνεται με το γλωσσάρι, όπου οι ψυχιατρικοί όροι που χρησιμοποιούνται από τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας για την περιγραφή της ασθένειας και των συμπτωμάτων της αναλύονται με απλό τρόπο, έτσι ώστε η επικοινωνία μεταξύ θεραπευτή, ασθενή και οικογένειας να διευκολύνεται. Επίσης στην ενότητα αυτή περιγράφονται και οι παρενέργειες των φαρμάκων, για να μπορούν ο ασθενής και η οικογένεια να ξεχωρίζουν τις παρενέργειες των φαρμάκων από τα συμπτώματα της ασθένειας.

Ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ) θεωρεί πραγματικό ευτύχημα το ότι τα μέλη του θα έχουν τη δυνατότητα να αντλήσουν πληροφόρηση, δύναμη και ελπίδα από το βιβλίο αυτό, για την υλοποίηση του οποίου συνεργάστηκαν εκπρόσωποι συλλόγων οικογενειών, αλλά και διακεκριμένοι επιστήμονες από όλη την Ευρώπη. Το βιβλίο αυτό διανέμεται δωρεάν σε όλα τα μέλη του Σ.Ο.Ψ.Υ. κατόπιν της ευγενικής υποστήριξης της φαρμακευτικής εταιρίας Bristol-Myers Squibb.

SAPT Hellas (Stay Action Pet Therapy Hellas)

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 6/6 από την ομάδα εθελοντών της Αστικής –Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας **SAPT Hellas (Stray Action Pet Therapy Hellas)** η επίσκεψη στο Κέντρο Ημέρας του ΣΟΨΥ με σκύλους θεραπευτικής επαφής.

Η **SAPT Hellas**, με υπεύθυνη την κα Χριστίνα Οικονόμου, προσφέρει κοινωνικό έργο σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού μέσω ουσιαστικής επαφής με εκπαιδευμένους σκύλους θεραπευτικής επαφής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο εξωτερικό, όπως στη Μ. Βρετανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία και τις Η.Π.Α., αντίστοιχα προγράμματα θεραπευτικής επα-

φής με ζώα - που περιλαμβάνουν επισκέψεις ακόμα και σε νοσηλευτικά ιδρύματα – εφαρμόζονται εδώ και δεκαετίες με την αρωγή του κράτους, καθώς έχει αποδειχθεί ότι η επίδραση της επαφής με ζώα σε κοινωνικά ευπαθείς, περιθωριοποιημένους ή ασθενείς συνανθρώπους μας είναι ευεργετική για τη σωματική και κυρίως την ψυχική τους υγεία.

Λίγο μετά τις 5 το απόγευμα, η Χριστίνα με την Κούκλα, η Πέννυ με τη Γουάκυ, η Δήμητρα με τη Μιμή και η Αθηνά με τη Λιζέλ «γέμισαν» με την εντυπωσιακή παρουσία τους την οδό Νεαπόλεως στο Βύρωνα. Οι γυναίκες-συνοδοί των σκύλων φορούσαν μπλουζάκια με τις φωτογραφίες των τετράποδων φίλων και με τα ονόματά τους, ενώ οι πρωταγωνίστριες (οι σκυλίτσες) φορούσαν κίτρινα γιλέκκια με τα ονόματά τους - κυριολεκτικά έτοιμες για να κλέψουν την παράσταση.

Με το που διέσχισε το κατώφλι του Κέντρου αυτή η μεγάλη, ασυνήθιστη παρέα, η αρχική αμηχανία και το ξάφνιασμα για το διαφορετικό, το «περίεργο», το καινούργιο εξαφανίστηκε ως δια μαγείας. Εξαφανίστηκε και έδωσε τη θέση της σε πολλή χαμόγελα, σε χέρια που απλώνονταν για να αγγίξουν, σε καρδιές που τώρα χτυπούσαν πιο δυνατά.

Πρώτα έγιναν οι συστάσεις... «από εδώ η Κούκλα, τη βρήκα στο δρόμο να τρώει σκουπίδια», «αυτή είναι η Γουάκυ με την Πέννυ, που είναι η καλύτερη της φίλη», «η Δήμητρα με τη Μιμή- και η Μιμή είναι ημίαιμη, υιοθετημένη από το δρόμο», «η Αθηνά με τη Λιζέλ, τη νεώτερη της συντροφιάς, μόλις 3,5 ετών». Έπειτα, η υπεύθυνη του προγράμματος κα Χριστίνα Οικονόμου έκανε μια σύντομη αλλή εμπεριστατωμένη ενημέρωση για τους σκύλους και τη

SAPT Hellas (Stay Action Pet Therapy Hellas)

σωστή συμπεριφορά μας απέναντι σε αυτούς, περνώντας σημαντικά μηνύματα όπως τι σημαίνει υπεύθυνη «ιδιοκτησία» σκύλου, πώς μπορούμε να γνωρίσουμε έναν αδέσποτο ή δεσποζόμενο σκύλο και να τον χαϊδέψουμε, ότι πρέπει να σειρώνουμε τη σκυλίτσα μας αλλήλα και όταν πηγαίνουμε βόλτα το σκύλο μας να συλλέγουμε τις ακαθαρσίες του κ.α.

Οι απορίες πολλής... «πόσα χρόνια ζουν τα σκυλιά;», «τι σημαίνει όταν ένας σκύλος γαβγίζει επίμονα;», «γιατί τα σκυλιά δεν πρέπει να τρώνε γλυκά;», «γιατί η μύτη τους είναι υγρή;», «τα σκυλιά έχουν ψυχικές διαταραχές;». Τόσες πολλές, που κάποια στιγμή αναγκαστήκαμε να παρέμβουμε για να μας μείνει χρόνος και για το δεύτερο και, ίσως ουσιαστικότερο, μέρος της παρέμβασης. Την επαφή με τους ίδιους τους σκύλους!

Η πρόσκληση ανοικτή προς όλους: «ποιος θα ήθελε να έρθει να χαϊδέψει την Κούκλα, όπως σας περιγράψαμε ότι της αρέσει να τη χαϊδεύουν;». Στην αρχή, οι ένοικοι και τα μέλη μας κινήθηκαν κάπως διστακτικά. Όμως, όταν και οι πιο επιφυλακτικοί είδαν μερικούς από τους φίλους τους να χαϊδεύουν τις σκυλίτσες, δεν άργησαν να παρασυρθούν από το «πνεύμα της ομάδας» και κάποια στιγμή τα χέρια που απλώνονταν για να προσφέρουν ένα χάδι έγιναν τόσα πολλά, σαν ένα ολοζώντανο κουβάρι.

«Παιδιά, για να γνωριστούμε με τα σκυλιά τα χαϊδεύουμε στο "μούστο" και όχι στο κεφάλι ή την πλάτη. Αποφεύγουμε επίσης να στεκόμαστε από πάνω τους γιατί μπορεί να το εκλάβουν ως απειλή. Στεκόμαστε μπροστά τους και, γιατί όχι, γονατίζουμε μπροστά τους για να τους δείξουμε ότι είμαστε φίλοι τους», μας υπέδειξαν οι συνοδοί τους. Ακόμη και κάποια από τα παιδιά που είχαν πει ότι φοβόντουσαν τα σκυλιά βρέθηκαν, άλλα σκυμμένα και άλλα ξαπλωμένα στο πάτωμα, να χαϊδεύουν και να αγκαλιάζουν τις καινούργιες τους φίλες.

Στη συνέχεια, το επόμενο βήμα εξοικείωσης μετά το χάδι και την αγκαλιά ήταν το τάισμα των ζώων. Μπισκοτάκια για σκύλους, ειδικά αγορασμένα για την περίπτωση, βγήκαν από το κουτί και άρχισαν να μοιράζονται σε όσους ήθελαν να δοκιμάσουν να ταΐσουν τα ζωάκια. Ξανά διστακτικά στην αρχή, αλλήλα μετά το «βάπτισμα του πυρός» σχεδόν δεν προλαβαίναμε να μοιράζουμε μπισκότα. Κερδισμένες της

υπόθεσης, οι τετράποδες πρωταγωνίστριες της παρέμβασης, που έπαιρναν ευγενικά με το στόμα τους το ένα μπισκότο μετά το άλλο.

«Θα με βγάλεις μια φωτογραφία με τη Μιμή;», «Και 'μενα, τώρα που χαϊδεύω τη Γουάκυ!» «Τώρα, τώρα που ταΐζω τη Λιζέλι!» «Βγάλε μας μια φωτογραφία αγκαλιά με την Κούκλα!»

Και επειδή τα ωραία πράγματα τελειώνουν γρήγορα και οι δείκτες του ρολογιού δεν άργησαν να δείξουν 7, έφτασε η ώρα που οι καινούργιοι φίλοι έπρεπε να πουν αντίο. Μια τελευταία ομαδική φωτογραφία και πίσω από τα τεράστια χαμόγελα των παιδιών, ένα αγωνιώδες αίτημα «Θα ξανάρθετε;»

Πραγματικά, η επαφή με την Κούκλα, τη Γουάκυ, τη Μιμή και τη Λιζέλι προσέφερε στους ενοίκους του Ξενώνα και στα μέλη του Κέντρου Ημέρας του ΣΟΨΥ τόσο μεγάλη χαρά και ψυχική ανάταση, που ίσως κανείς άνθρωπος - επαγγελματίας ή μη - δεν είχε κατορθώσει να τους προσφέρει σε αυτό το βαθμό. Γιατί; (και αντιγράφω από την ιστοσελίδα της SAPT. www.sapt.gr) «Γιατί ένα ζώο, και μάλιστα ένας σκύλος, φύσει κοινωνικό ον, διαθέτει το εκ γενετής χάρισμα να προσεγγίζει και να προσφέρει στοργή και αγάπη ανιδιοτελώς και απροσχημάτιστα, χωρίς να κρίνει με τον ανθρώπινο τρόπο. Ένας σκύλος χαίρεται και ανταποκρίνεται στα χάρδια και την προσοχή, ανεξαρτήτως του από ποιον προέρχονται και αυτή του η ιδιότητα κάνει τις "θεραπευτικές" του δυνάμεις ανεκτίμητες».

Η υπόσχεση για μελλοντική επίσκεψη ευτυχώς δόθηκε και σύντομα οι εθελοντές της SAPT θα επισκεφτούν το Κέντρο Ημέρας με κάποια άλλα σκυλιά, πρώην αδέσποτα και αυτά, άλλοτε πεινασμένα και κακοποιημένα, που τα υιοθέτησαν από το δρόμο και τώρα δίνουν χαρά σε ανθρώπους που ανήκουν στις λεγόμενες «κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού».

Γιατί το πιο αληθινό μήνυμα είναι ότι τα ζώα δε ρατσίζουν... μόνο αγαπούν...

Κούκλα, Γουάκυ, Μιμή, Λιζέλι σας ευχαριστούμε που μας κλέψατε τις καρδιές!

Χριστίνα Γραμανδάνη
Ψυχολόγος Υγείας- MSc
Επιστημονικός συνεργάτης ΕΠΙΨΥ & ΣΟΨΥ

Οι ασθενείς και οι οικογένειες τιμούν το γιατρό τους

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε, την Τετάρτη, 4 Ιουλίου 2007, στο Περιστύλιο του Ζαπείου, η εκδήλωση του Πανελληνίου Συλλόγου Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία - ΣΟΨΥ για να τιμηθεί από τους ασθενείς και τις οικογένειές τους ο Καθηγητής, Ακαδημαϊκός Κώστας Στεφανής για την πολυετή προσφορά του στην επιστήμη και στον άνθρωπο.

Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του η Α.Ε. ο πρόεδρος της Δημοκρατίας κος Κάρολος Παπούλιας με τη σύζυγό του, ο οποίος και προσέφερε την τιμητική πλάκετα στον κο Στεφανή, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΟΨΥ, καθώς και πολλές προσωπικότητες από τον πολιτικό, ακαδημαϊκό και πανεπιστημιακό χώρο. Μεταξύ τους, ο τ. πρωθυπουργός κ. Κώστας Σημίτης, η κα Άντα Παπανδρέου, η υπουργός Παιδείας κα Μαριέττα Γιαννάκου - Κουτσίκου, ο τ. πρόεδρος της Βουλής κος Απόστολος Κακλαμάνης, ο υφυπουργός Υγείας κος Θανάσης Γιαννόπουλος, η κα Μαρία Δαμανάκη, ο κος Κώστας Λαλιώτης, ο κος Χρήστος Πρωτόπαπας, ο κος Γιώργος Κατσιφάρας, ο κος Κώστας Γείτονας, ο κος Γιώργος Φλωρίδης και ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών κος Χρήστος Κίττας.

Ιδιαίτερα συγκινημένος για την εκδήλωση, που σύμφωνα με τον ίδιο αποτέλεσε «ευχάριστη έκπληξη και ικανοποίηση ζωής», ο κος Στεφανής ευχαρίστησε όλους τους συνεργάτες του, «χωρίς τους οποίους δεν θα είχε καταφέρει τίποτα», αλλά και τους ασθενείς του, οι οποίοι «τον έκαναν να αισθάνεται γιατρός, με όλη τη σημασία της λέξης». «Περισσότερα οφείλω εγώ σε όλους αυτούς παρά αυτοί σε μένα», επεσήμανε χαρακτηριστικά ο κος Στεφανής. «Η δική μου προσφορά θεωρώ πως είναι μικρή, όλοι εσείς μου δώσατε τη δυνατότητα να νιώσω, να αποκτήσω τη νοσοτροπία του γιατρού σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής μου. Ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία δεν είναι απλά μια ομάδα, είναι ένα κίνημα αλληλεγγύης μεταξύ των οικογενειών, μια δυνατή φωνή κατά των διακρίσεων.»

Ιδιαίτερα συγκινητική επίσης χαρακτηρίστηκε από όλους τους παρευρισκόμενους η συμμετοχή και οι παρεμβάσεις των ασθενών και των οικογενειών τους.

Ομιλία του ΠΕΤΡΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας, Κυρία Παπούλια,

Είναι μεγάλη η τιμή για το Σύλλογό μας που παρευρίσκαστε σήμερα στην τιμητική εκδήλωση για τον Καθηγητή της Ψυχιατρικής και Ακαδημαϊκό Κώστα Στεφανή.

Δεν είμαι εγώ το κατάλληλο πρόσωπο για να αναφερθώ στο επιστημονικό του έργο.

Ως πρόεδρος του Συλλόγου Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία, θα αναφερθώ μόνο στη μεγάλη βοήθεια που προσέφερε και προσφέρει ο κ. Στεφανής στο Σύλλογό μας, από την ημέρα ίδρυσής του μέχρι σήμερα.

Ο κ. Στεφανής είναι αυτός που αφουγκράστηκε την αγωνία των οικογενειών μας και μας ενέπνευσε την ιδέα της ίδρυσης Συλλόγου Οικογενειών.

Το 1993, με την καθοριστική συνεισφορά του δημιουργήθηκε ο πρώτος πυρήνας του Συλλόγου μας, ήμασταν μόλις 24 άτομα. Μας φιλοξένησε το Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής του Βύρωνα - Καισαριανής, που ανήκει στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο.

Δειλά - δειλά, αρχίσαμε να προσεγγίζουμε οικογένειες που ταλαινίζονταν από το πικρό πρόβλημα της ψυχικής αρρώστιας.

Θυμάμαι τα λόγια του κ. Στεφανή: «Το έργο που αναλάβατε είναι πολύ δύσκολο. Ελπίζω να μην απογοητευθείτε και το εγκαταλείψετε.»

Οι δυνατότητές μας περιορισμένες, οι δυσχέρειες πολλές. Χρειαζόμαστε την επιστημονική γνώση και βοήθεια για να μπορέσουμε να στηρίξουμε τις οικογένειες, να οργανώσουμε ενημερωτικές εκδηλώσεις, ομάδες ψυχοεκπαίδευσης και υποστήριξης οικογενειών.

Και αυτά τα καταφέραμε με τη βοήθεια του κ. Στεφανή.

Τώρα πια νιώθουμε πιο δυνατοί και αυτό του το χρωστάμε. Συνεργαζόμαστε με διεθνείς οργανισμούς.

Συμβάλλουμε στη δημιουργία Συλλόγων Οικογενειών και σε άλλες πόλεις της χώρας μας. Έτσι, Σέρρες, Πάτρα, Κρήτη, Κοζάνη, Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Χαλκίδα έχουν πια τους δικούς τους Συλλόγους. Όλοι μαζί ιδρύσαμε την Ομοσπονδία μας.

Εκδίδουμε το περιοδικό μας, τα «Μηνύματα» σε 3.000 αντίτυπα. Ο κόσμος αρχίζει να μας γνωρίζει.

Το 2001 καταφέραμε να ιδρύσουμε τον Ξεώνα μας, που έχει τη δυνατότητα φιλοξενίας 10 ασθενών.

Δε σταματήσαμε - συνεχίζουμε.

Το καλοκαίρι του 2006 άρχισε να λειτουργεί το Κέντρο Ημέρας, που εξυπηρετεί μεγάλο αριθμό ασθενών από τους Δήμους Βύρωνα - Καισαριανής, αλλιά και τους όμορους Δήμους. Από τότε λειτουργεί καθημερινά, ακόμα και τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες.

Όπως διαπιστώνετε, κύριε καθηγητά, μπορεί να απογοητευτήκαμε, να πικραθήκαμε πολλές φορές, αλλιά δεν κάναμε πίσω και θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους μας βοήθησαν και μας στήριξαν αυτά τα χρόνια στο δύσκολο αγώνα μας.

Σήμερα όμως, πάνω απ' όλους θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον κύριο Στεφανή, το γιατρό, τον καθηγητή, τον άνθρωπο.

Αποσπάσματα από την ομιλία της κας ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας, Κυρία Παπούλια,

Είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς για τον Κώστα Στεφανή, έναν άνθρωπο πολυτάλαντο, με προσωπικότητα πολυσχιδή και σταδιοδρομία πληθωρική...

Αντικειμενικά, ο Κώστας Στεφανής είναι ο άνθρωπος που έβαλε ανεξίτηλα τη σφραγίδα του στην Ψυχια-

τρική στη χώρα μας.

Ο άνθρωπος που, ως Καθηγητής και Διευθυντής στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο, το μετέτρεψε στο βασικό κλινικό, εκπαιδευτικό και ερευνητικό κέντρο της χώρας μας και σε ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα της Ευρώπης.

Ο άνθρωπος που σηματοδότησε την Ψυχιατρική

Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα.

Ο ψυχίατρος με τη διεθνή δράση και την παγκόσμια ακτινοβολία.

Ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Ψυχιατρικής Εταιρείας. Αυτός που ανέδειξε το θέμα της δεοντολογίας που διέπει την άσκηση της ψυχιατρικής, αυτός που ανέδειξε το μείζον ζήτημα των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών και της καταπολέμησης του κοινωνικού στίγματος και των προκαταλήψεων σε βάρος τους.

Ο πολιτικός, ο Υπουργός Υγείας με την ανθρωποκεντρική δράση.

Ο Κώστας Στεφανής διαθέτει το σπάνιο χάρισμα να αναλύει και να συνθέτει, να απαρτιώνει και να μεταδίδει τη σκέψη του με λόγια απλά, κατανοητά, δίδοντας υποστήριξη στη ρήση του Einstein «οι πλέον θεμελιώδεις έννοιες της επιστήμης είναι στην ουσία απλές και μπορούν να εκφραστούν σε μια γλώσσα κατανοητή από όλους». Ήξερε να ακούει το μαθητή του, τον άρρωστο, το συγγενή, να ακούει και αυτά που δε λέγονται, να αφουγκράζεται τα υπόγεια ρεύματα της επικοινωνίας και να διεισδύει επιδέξια και διακριτικά, θαρρείς μαιευτικά, εν τέλει θεραπευτικά.

Ο Κώστας Στεφανής είναι ο δάσκαλος-γιατρός, που επικυρώνει με την κλινική του πράξη πως η επιστημονική κατεύθυνση της ιατρικής σχέσης και η εξειδικευμένη γνώση δεν αναιρούν αναγκαστικά τις ανθρώπινες αξίες, ούτε οδηγούν αναπόφευκτα στην αλλοτρίωση του ατόμου και στην αποπροσωποποίηση της αρρώστιας. Είναι αυτός που επαναϊατροποίησε την ψυχιατρική και τη συνέδεσε με το πνεύμα του παραδοσιακού γιατρού, που θεραπεύει τον άνθρωπο και όχι την αρρώστια και που θεραπεύει καλύτερα όσο περισσότερα γνωρίζει και όσο περισσότερο κατανοεί τον πάσχοντα και μπαίνει βαθιά στα δαιδαλώδη μονοπάτια του ανθρώπινου νου.

Ο Κώστας Στεφανής είναι ο γιατρός που μέσα στη θεραπευτική σχέση παρείχε ενημέρωση, χωρίς να βάζει ετικέτες που φυλακίζουν την ανθρώπινη υπόσταση και με συνείδηση της «ασυμμετρίας» της σχέσης γιατρού, ασθενή, οικογένειας, που όμως αυτή η ασυμμετρία ποτέ δεν έγινε απαγορευτική για μια ειλικρινή, ζεστή και ουσιαστική ανθρώπινη συνεργασία.

Έννοιες πιο σύγχρονες, όπως η ψυχοεκπαίδευση, που ακόμη και σήμερα δεν έχει ενσωματωθεί στο θεραπευτικό οπλοστάσιο, βρίσκουν το ιδεολογικό τους εφαλτήριο στις σελίδες του πάντα επίκαιρου και κλασικού εγχειριδίου της Ψυχιατρικής του Καθηγητή Στεφανή.

Η έννοια του κοινωνικού στίγματος, που σήμερα απασχολεί τη διεθνή ψυχιατρική κοινότητα, και τα διλήμματα που απορρέουν από την ψυχιατρική διάγνωση, έχουν αποτυπωθεί πριν από 30 και περισσότερα χρόνια στο βιβλίο του Καθηγητή Στεφανή. Παραθέτω μερικά μικρά αποσπάσματα...

«...Άλλο είναι ο διαγνωστικός χαρακτηρισμός και άλλο ο κοινωνικός στίγματισμός. Ο πρώτος απορρέει από τον διαγνωστή και αναφέρεται στον τύπο της διαταραχής και ο δεύτερος εκφράζει την αντίδραση του κοινωνικού περιβάλλοντος κι' αναφέρεται στο άτομο. Αν ο πρώτος είναι απαραίτητος στον ψυχίατρο για να κατανοήσει καλύτερα και να

βοηθήσει αποτελεσματικότερα το άτομο, ο δεύτερος όχι μόνο είναι έξω από τις προθέσεις του, αλλά αποτελεί και σοβαρό εμπόδιο στη θεραπευτική προσπάθεια.

Ο διαγνωστικός χαρακτηρισμός δεν αποτελεί αυθαίρετη ονοματοδοσία, αλλά αναγκαστικό προϊόν της επιστημονικής μεθοδολογίας. Το αντίθετο, δηλαδή η κατάργηση του διαγνωστικού χαρακτηρισμού, ισοδυναμεί με την κατάργηση της επιστημονικής συλλογιστικής, με το επαναβύθισμα της ψυχιατρικής σκέψης στο νηπιακό της παρελθόν και με άρνηση της ψυχικής διαταραχής με βάση την εξορκιστική λογική ότι την απαλείφουμε αποφεύγοντας να την χαρακτηρίσουμε. Σαν να μην υπήρχαν οι ψυχικές διαταραχές πριν τις ονοματίσουμε.»

...Σε αυτή την περιπλάνηση στο χρόνο, θα σταθώ στις αρχές της δεκαετίας του '90, τότε που στο ΚΚΨΥ Βύρωνα - Καισαριανής, δημιουργήμα της Ψυχιατρικής κλινικής του Αιγιντείου, δοκιμάσαμε στην πράξη τις αρχές της ψυχιατρικής αποκατάστασης, με καινούριες υπηρεσίες στην κοινότητα, με πρωτοβουλίες κοινωνικής ενσωμάτωσης του ψυχικά ασθενή αλλά και εμπλοκής της οικογένειας στη θεραπευτική διαδικασία.

Τι να πρωτοθυμηθώ σε αυτό το ταξίδι με τις οικογένειες. Τις πρώτες ομάδες συγγενών, που αποτέλεσαν το «φυτώριο» για την ίδρυση του «Σύλλογου Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία – Σ.Ο.Ψ.Υ.»; Την πρώτη μεγάλη ενημερωτική εκδήλωση για τις οικογένειες στο Caravel, που ήταν και η πρώτη φορά που κάποιος, εσείς, μιλούσε ανοικτά για τη σχιζοφρένεια; Τότε που λέγατε ότι «η μαγιά για το Σύλλογο έχει μπει». Βήματα γενναία και πρωτοπόρα και ανεκτίμητα για όλους εμάς. Βήματα με διάρκεια και συνέχεια. Βήματα σταθερά που συνεχίζουν να ανοίγουν πόρτες, για να μπαίνουν και άλλες οικογένειες στο κατώφλι της γνώσης, για να μην κολλυμπούν στην άγνοια, για να επουλώνονται οι πληγές, για να σπάσει η σιωπή και το κοινωνικό στίγμα.

Ο σπόρος πια έχει ανθίσει. Έχουν δημιουργηθεί αρκετοί Σύλλογοι Οικογενειών σε όλη τη χώρα, που

εκπροσωπούνται από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Σύλλογων Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία.

Με την καθοριστική σας συμβολή, θα τολμούσα να πω ότι το κίνημα των οικογενειών των ψυχικά ασθενών αποτελεί πλέον μία πραγματικότητα για τη χώρα μας.

Και εσείς, συλλοβάτης, πάντα εκεί, δίπλα μας. Από τις πρώτες ομάδες, μέχρι πριν λίγους μήνες, στα εγκαίνια του Κέντρου Ημέρας και του Ξενώνα του ΣΟΨΥ.

Όλη αυτή η προσπάθεια, από τη σύλληψη μέχρι την υλοποίησή της είχε σταθερό σημείο αναφοράς την ενεργό παρουσία και συμμετοχή του Κώστα Στεφανή.

Ομιλία του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΥΠΡΙΩΤΗ

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας, Κυρία Παπούλια,

Γνωρίζω ότι θα προσκρούσω στην εγνωσμένη σεμνότητα του ανδρός. Θα ήμουν όμως αγνώμων αν παρέλειπα να μνημονεύσω την πολύτιμη και πολυσιχιδή

προσφορά του κ. Στεφανή προς όλους ημάς.

Ο τιμώμενος ανήκει εις την φθίνουσα καθημερινώς κατηγορία εκείνων που γεννήθηκαν για την προσφορά και χάρις εις την προσφορά του αυτή να συμπληρώνει το έργο του Δημιουργού.

Ο παθολόγος ψηλαφεί τον ασθενή, ο χειρουργός αφαιρεί το πάσχον μέρος και ενίοτε το αντικαθιστά. Ο ψυχίατρος, όμως, πώς να έλθει σε επαφή με τον πάσχοντα; Δεν έχει άλλη οδό παρά να καταδυθεί στην άβυσσο της ψυχής του και να ψηλαφίσει το άγνωστο. Έργο δυσχερές, που απαιτεί όχι μόνο γνώση, αλλά διεισδυτικότητα και ανθρωπιά .

Στην κατηγορία αυτή πρωτεύουσα θέση έχει ο τιμώμενος.

Άοκνος, ανιδιοτελής και σεμνός. Αγωνίστηκε να αναπληρώσει ατέλειες και να υποκαταστήσει την διαταραγμένη ισορροπία της ψυχής.

Εμείς, οι γονείς των ψυχικά πασχόντων τέκνων μας, θεωρούμε σημαντική την προσφορά του ψυχιάτρου ΣΤΕΦΑΝΗ, διότι βοήθησε στην απομυθοποίηση της ψυχικής νόσου και στην αλληλαγή της στάσης της Ελληνικής κοινωνίας με την ίδρυση δομών και υπηρεσιών ψυχιατρικής φροντίδας στην Κοινότητα.

Με την καθοδήγηση και την αδιάλειπτη μέριμνα του καθηγητή Στεφανή - Δ/ντή τότε της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών - δημιουργήθηκε το Κέντρο Ψυχικής Υγείας Βύρωνα - Καισαριανής, το πρώτο στην Ελλάδα.

Οι πολυσιχιδείς δραστηριότητες του Κέντρου απετέλεσαν το εφαλτήριο για την επανένταξη και την κοινωνική ενσωμάτωση των αποκλεισμένων παιδιών μας, ανακουφίζοντας και μεταγγίζοντας αισιοδοξία στους εξουθενωμένους γονείς. Αυτές τις λίγες έμφοβες και διστακτικές οικογένειες συνήγειρε και κινητοποίησε η πίστη και το όραμα, ο παραμυθητικός λόγος και η αποφασιστικότητα του καθηγητή Στεφανή και απετέλεσαν το πρόπλασμα για να δημιουργηθεί το 1993 ο πρώτος Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία στην Ελλάδα, τα μέλη του οποίου μου επιδαψίλευ-

σαν την τιμή να με εκλέξουν ως πρώτο πρόεδρο.

Σε ορισμένους, αυτές οι πρωτοβουλίες ίσως φαντάζουν σήμερα αυτονόητες. Σε καιρούς όμως όχι τόσο μακρινούς αλλιά χαλεπούς, το ήμω να πω ότι ήταν ρηξικέλευθες, καινοτόμες, πρωτοποριακές και δεν θα είχαν σίγουρα ευοδωθεί - χωρίς να αδικώ και να παραγνωρίζω τη σημαντική συνεισφορά των εξαιρετικών συνεργατών του - εάν η ευμενής συγκυρία δεν μας προίκιζε με την πρωταγωνιστική παρουσία του σπουδαίου αυτού ανθρώπου που ήταν για εμάς μια αστείρευτη πηγή έμπνευσης, αρωγός και συμπαρα-

στάτης στα πρώτα δύσκολα και δειλά βήματά μας.

Για αυτά αλλιά και για άλλα πολύ περισσότερα - που ο φθονερός χρόνος δεν μου επιτρέπει να αναφερθώ - ως επίτιμος πρόεδρος του συλλόγου αλλιά και ως γονιός παιδιού με ψυχική διαταραχή θα ήθελα να ευχαριστήσω από βάθους καρδιάς το σπουδαίο αυτό γιατρό και άνθρωπο, στον οποίο προσήκει ως έπαθλο και γέρας η ευγνωμοσύνη όλων ημών των ευεργετηθέντων.

Ευχαριστώ

Ομιλία του ΚΩΣΤΑ ΔΙΑΚΩΝΗ

Εξοχότατε Πρόεδρε της Δημοκρατίας, Κυρία Παπούλια,

Πριν από μερικές μέρες, στον Ξεώνα του ΣΟΨΥ που με φιλοξενεί, έμαθα ότι ο Σύλλογος προετοιμάζει εκδήλωση για να τιμήσει τον Καθηγητή κo Στεφανή. Αυθόρμητα, απευθύνθηκα στην κα Οικονόμου και της ζήτησα να απευθύνω και εγώ δυο λόγια στην εκδήλωση.

Σκέφτηκα ότι θα ήταν μια καλή ευκαιρία για να εκφράσω δημόσια την ευγνωμοσύνη μου σ' έναν άνθρωπο - που χωρίς να το γνωρίζει πιθανώς - άσκησε καταλυτική επίδραση στη ζωή μου.

Δε θα καταχραστώ το χρόνο και την καλοσύνη σας, αλλιά θα μου επιτρέψετε να σας ταξιδέψω λίγα χρόνια πίσω.

Ήμουν φοιτητής, με όνειρα και επιθυμίες για τη ζωή. Κάποια στιγμή όμως, όλα σκοτεινίασαν. Ένωσα να χάνομαι. Η αρρώστια έκανε τη ζωή αβάσταχτη, όχι μόνο τη δική μου αλλιά και της οικογένειάς μου. Καυγάδες, προστριβές και εντάσεις ήταν μόνιμοι επισκέπτες.

Οι γονείς μου ήθελαν να με βοηθήσουν, δεν ήξεραν όμως πως. Εγώ τους παρεξηγούσα και εκείνοι δεν καταλάβαιναν. Όσπου μαθαίνουμε ότι στη γειτονιά μου, τον Βύρωνα, άρχισε να λειτουργεί ένα Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής. Με χίλιους δισταγμούς και επιφυλάξεις -είναι και οι προκαταλήψεις βλέπετε- αποφασίσαμε να πάμε. Εδώ που τα λέμε, δεν είχαμε και άλλες επιλογές. Έπρεπε κάτι να κάνουμε.

Σιγά - σιγά, τα πράγματα άλλαξαν. Πήρα θεραπεία. Οι γονείς μου έμαθαν από τους ειδικούς για την αρρώστια μου και με αντιμετώπιζαν διαφορετικά.

Εγώ συμμετείχα σε ομάδες, γνωρίστηκα με άλλα παιδιά που είχαν παρόμοια προβλήματα και συνειδητοποίησα ότι δεν ήμουν μόνος.

Σε λίγο, άρχισα να παρακολουθώ τα εργαστήρια. Διαπίστωσα ότι τα κατάφερα. Οι υπεύθυνοι με επαινούσαν και με επιβράβευαν. Άρχισα να ανακτώ την αυτοεκτίμησή μου. Μια ακτίνα αισιοδοξίας άρχισε να ανατέλλει...

Και φτάνουμε στη στιγμή που με κάνει να στέκομαι εδώ μπροστά σας. Ήταν το 1992, δούλευα τότε στο «ΛΩΤΟ», ένα μαγαζί που δημιουργήθηκε από το Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής του Βύρωνα και το Αιγινήτειο Νοσοκομείο. Ένα μεσημέρι, μια ευχάριστη έκπληξη μας αναστάτωση. Μας επισκέφτηκε ο κος Στεφανής! Εντύπωση μου προκάλεσαν ο σεβασμός, το δέος αλλιά και η χαρούμενη προσμονή που τύλιξε όσους τον γνώριζαν.

Ο Καθηγητής με πλησίαζει. Εγώ έχω γίνει μούσκεμα από τον ιδρώτα, απλώνει το χέρι του. Την ζεστασιά αυτή τη θυμάμαι ακόμα.

Μετά από λίγο, θέλησε να μάθει από όλους εμάς τα προβλήματα που αντιμετωπίζαμε. Τα παιδιά διάλεξαν εμένα να μιλήσω για λογαριασμό όλων.

Κόμπιασα, δειλίασα, κοντοστάθηκα. «Τι να πω εγώ στον Καθηγητή;»

Αυτός, όμως, με πλησίασε, κάθισε απέναντί μου, με κοίταξε με γλυκύτητα στα μάτια και με τη ζεστή, σίγουρη και σταθερή φωνή του μου έδωσε δύναμη. Με ενθάρρυνε, με άκουγε με προσοχή, ρωτούσε, νοιαζόταν, ενδιαφερόταν ειλικρινά, ήθελε να μάθει τα δικά μας από εμπάς.

Η συνάντηση αυτή για μένα ήταν καθοριστική. Δεν μπορείτε να φανταστείτε τι σήμαινε για μένα, που τότε προσπαθούσα να σταθώ ξανά στα πόδια μου μετά από ένα χτύπημα βαρύ, να σταθεί απέναντί μου, με σεβασμό, ο Καθηγητής Στεφανής. Να νοιαστεί για μέ-

να, να αφουγκραστεί τα προβλήματα και τις αγωνίες μου.

Το γνήσιο ενδιαφέρον του Καθηγητή, η γαλήνη και η πραότητα που ανέδιδε, ήταν το καλύτερο φάρμακο για μένα. Ζωντανή απόδειξη ότι άξιζα και εγώ κάτι και άξιζε να προσπαθήσω γι' αυτό.

Έκτοτε συνάντησα και άλλες φορές τον Καθηγητή. Πάντα απλός, ζεστός, ανθρώπινος, ευγενικός, καταδεχτικός και διαθέσιμος.

Κυρία Οικονόμου, συγχωρείστε με. Αθέτησα την υπόσχεσή μου. Τα λίγα λόγια έγιναν πολλά.

Αλλά για το σπουδαίο αυτό γιατρό και τον υπέροχο άνθρωπο και πάλη λίγα είπα.....

Κύριε Καθηγητά, ο Θεός να σας έχει καλά.

Ομιλία της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας, Κυρία Παπούλια,

Βρίσκομαι εδώ με την ιδιότητα της μάνας.

Θέλω με πόνο να σας δηλώσω ότι ο κόσμος της ψυχικής ασθένειας είναι ένας κόσμος αλληιώτικος. Για τους πολλούς εί-

ναι ένας κόσμος αόρατος που δε θέλουν να ξέρουν την ύπαρξή του. Για εμάς, τις οικογένειες, είναι ένα δράμα με πολλά πρόσωπα. Με το ίδιο το παιδί μας, τα αδέρφια, εμάς τους γονιούς, τους κοντινούς συγγενείς. Ένα δράμα που ξεκίνησε ξαφνικά μια μέρα και δεν τέλειωσε ακόμα.

Από τότε η ζωή μας πήρε άγνωστους δρόμους, γιατρών, νοσοκομείων, κλινικών, κοινωνικού στίγματος. Γεμάτους φόβους, εφιάλτες, θρυμματισμένα όνειρα. Τότε χρειάζεται η βοήθεια, η γνώση που ένας ειδικός μπορεί να δώσει, για να χτιστεί από την αρχή το μέλλον.

Τότε ήταν που βρέθηκε στο δρόμο το δικό μας,

ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία, ο ΣΟ-ΨΥ και, εμμέσως, ο κος Καθηγητής.

Παρακολουθήσαμε τις ομάδες ψυχοεκπαίδευσης που εκεί, ειδικοί, άξιοι επιστήμονες, μας κατάλαβαν και μας μίλησαν ανοικτά, με γνώση αληθιά και κατανόηση.

Συμμετείχαμε στις ομάδες υποστήριξης, όπου οι συγγενείς ήρθαμε πιο κοντά, ανταλλάξαμε βιώματα και εμπειρίες, μοιραστήκαμε άγχη και αγωνίες.

Στο Σύλλογο κουβεντιάζουμε για τα πάντα, για θεραπείες, για φάρμακα, για γιατρούς. Το όνομα που συχνά πρωταγωνιστούσε στις συζητήσεις μας ήταν αυτό του γιατρού Κώστα Στεφανή.

Εγώ μέχρι τότε γνώριζα τον πολιτικό, τον Υπουργό Υγείας, τον Ακαδημαϊκό Κώστα Στεφανή... Στον ΣΟ-ΨΥ γνώρισα και την άλλη του πτυχή, αυτή του γιατρού, αληθιά πάνω από όλα του ανθρώπου... Αυτό έλεγαν για εσάς, κύριε Στεφανή, όλοι όσοι σας γνώριζαν ή σας είχαν γιατρό.

Μια μητέρα που δεν είχε το κουράγιο να σταθεί εδώ μπροστά σας, μου είπε για σας, κύριε Στεφανή: «εκεί

που μας είχε κυριεύσει η απόγνωση και η απελπισία, συναντήθηκαν οι δρόμοι μας με τον κύριο Στεφανή, τον άνθρωπο που έμελλε να γίνει ο γιατρός της κόρης μου, ο γιατρός όλης της οικογένειας, το στήριγμά μας. Η ψυχή μου γεμίζει συγκίνηση, αγάπη και ευγνωμοσύνη για το γιατρό που στάθηκε δίπλα μας, με λόγο ζεστό, παρηγορητικό, με υπομονή, αηλιά πάνω από όλα με ανθρωπιά και ψυχικό μεγαλείο. Τα λόγια είναι λίγα για να εκφράσουν την απεριόριστη ευγνωμοσύνη για τον κ. Στεφανή, που μας έμαθε να μη φοβόμαστε, να μην ντρεπόμαστε και να μην έχουμε ενοχές για την αρρώστια του παιδιού μας, αηλιά να είμαστε δυνατοί και να την αντιμετωπίζουμε.»

Δεν είχαμε την τύχη να σας έχουμε όλοι γιατρό, κύριε Στεφανή. Πολλοί και διαφορετικοί γιατροί ήταν αυτοί που φρόντιζαν τους συγγενείς μας. Ήραμε όμως ότι είχαν πάρει γνώσεις αηλιά και ανθρωπιά από το «δάσκαλό» τους Κώστα Στεφανή και αυτό για μας ήταν μια ασφάλεια, μια σιγουριά.

Για τον ΣΟΨΥ, το Σύλλογό, μας ήσασταν ο στυλοβάτης, το όνομα-εγγύηση για να έρθουν οι οικογένειες και να πάρουν σωστή και υπεύθυνη πληροφόρηση, να βρουν υποστήριξη.

Το κύρος σας, οι γνώσεις σας, η ανθρωπιά σας ήταν για μας ένα βάλισμα στην ταραγμένη μας ψυχή.

Σας ευχαριστούμε για όλα, όσα άμεσα, αηλιά και έμμεσα, μας δώσατε.

Να είστε πάντα καλά.

Στο επόμενο τεύχος θα υπάρχει συνέχεια της παρουσίασης της μεγάλης εκδήλωσης του ΣΟΨΥ, αφιερωμένης στον Καθηγητή Κώστα Στεφανή

Έλληνες ψυχίατροι τιμούν το έργο του Γιαννούλη Χαλεπά

Σάββατο 2 Ιουνίου
Εθνική Γλυπτοθήκη (11 π.μ.)
Πάρκο Στρατού, Γουδί

Ένας ιδιόμορφος κρίκος συνδέει τη δημιουργική σκέψη και την καλλιτεχνική έκφραση με τις ψυχικές ασθένειες. Από τον Βαν Γκονγκ μέχρι τον Λόρδο Βύρωνα και από τη Σύλβια Πλάθ μέχρι τον μεγάλο Έλληνα Γλύπτη Γιαννούλη Χαλεπά, η διπολική διαταραχή και η σχιζοφρένεια υπήρξαν άμεσα συνδεδεμένες με τον ξεχωριστό τρόπο με τον οποίο εκφράστηκαν, ο καθένας στο πεδίο του, και άφησαν την προσωπική τους σφραγίδα. Παρά ταύτα, το στίγμα της ψυχικής νόσου κυριάρχησε επί πολλούς αιώνες και εξακολουθεί, μέχρι ενός σημείου, να διαμορφώνει κοινωνικές προκαταλήψεις που αποβαίνουν εις βάρος της ανάδειξης του καλλιτεχνικού ταλέντου στους ψυχικά πάσχοντες. Μάλιστα, η καλλιτεχνική δημιουργία πολλές φορές θεωρείτο σημάδι έλλειψης ψυχικής ισορροπίας.

Ευτυχώς στις μέρες μας η Ψυχιατρική αναγνωρίζει τις ιδιαιτερότητες ενός προσώπου που πάσχει από ψυχική ασθένεια και φροντίζει για την ακόμη μεγαλύτερη ενθάρρυνση της δημιουργικότητάς του, κάτι που δεν συνέβαινε σε άλλες εποχές. Η περίπτωση του Γιαννούλη Χαλεπά είναι ίσως η πιο χαρακτηριστική μεταξύ των Ελλήνων καλλιτεχνών που έπασχαν από ψυχική διαταραχή. Με αφορμή τη μεγάλη έκθεση του έργου του, που πραγματοποιείται στην Εθνική Γλυπτοθήκη, η Ελληνική Εταιρεία για την Προαγωγή της Ψυχιατρικής και των Συναφών Επιστημών διοργάνωσε εκδήλωση στον χώρο της Εθνικής Γλυπτοθήκης, το Σάββατο 2 Ιουνίου.

Ο καθηγητής Ψυχιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κώστας Σολδάτος μίλησε με θέμα «Ψυχοπαθολογία και καλλιτεχνική δημιουργία: Η περίπτωση Γιαννούλη Χαλεπά», αναλύοντας τη λεπτή σχέση ανάμεσα στην καλλιτεχνική έκφραση και την ψυχική ασθένεια, ενώ η διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης κ. Μαρίνα Λαμπράκη - Πλάκα έκανε μια εισαγωγή στο έργο του Γιαννούλη Χαλεπά ως καλλιτέχνη.

Ο κορυφαίος Έλληνας γλύπτης, σε ηλικία 21 ετών και αφού ολοκλήρωσε τις σπουδές του στη Γερμανία, άρχισε να έχει τα πρώτα σημάδια ψυχικής νόσου. Με τα σημερινά δεδομένα, θα έβρισκε διαφορετική αντιμετώπιση από την ψυχιατρική.

Όμως, το 1888 εισήχθη στο ψυχιατρείο της Κέρκυρας με την πιστοποίηση που ανέφερε: «Ορκιζόμεθα ότι ο Γιαννούλης Χαλεπάς έπαθεν τας φρένας, το πρώτον, κατά το 1879 έτος. Τα πρώτα της φρενοπαθείας συμπτώματα ήταν γέλιος άνευ λόγου, φόβοι, ενίοτε περί της ζωής του. Ενίοτε επετίθετο κατά του πατρός του και των οικείων του, έπασχεν ονειρώξεις συνεπεία αυνανισμού προελθόντος εξ αποτυχόντος έρωτος, και λίαν πιθανώς τούτο είναι η κυρία του νοσήματος αιτία. Ακολούθως απειειράθη πολλήκις να αυτοχειριασθή. Εγένετο χρήση της οικείας θεραπείας άνευ αποτελέσματος. Προϊόντος μάλιστα του χρόνου, έβαινε και βαίνει επί τα χείρω. Όστε ήδη καθίσταται επικίνδυνος,

διότι όχι μόνον κατά των γονέων και οικείων επιτίθεται, αλλά και κατά του τυχόντος: ώστε ο πατήρ του είναι αναγκασμένος να τον έχει αδιαλείπτως υπό φρουράν».

Η αντιμετώπιση που ο Χαλεπάς είχε στο ψυχιατρείο κατά τα 14 έτη της νοσηλείας του ήταν χαρακτηριστική της εποχής. Αντί να συνεχίσει να δημιουργεί, τα έργα που επιχειρούσε να κάνει καταστρέφονταν από τους φύλακες, ενώ λέγεται ότι, από τις προσπάθειές του να δημιουργήσει τέχνη, μόνο ένα έργο σώθηκε από έναν φύλακα, το οποίο βρέθηκε τυχαία το 1942. Εξάλλου και τα επόμενα 16 έτη στο χωριό του στην Τήνο έβασκε γιδοπρόβατα και όσα γλυπτά προσπαθούσε να ολοκληρώσει τα κατέστρεφε η μητέρα του, επειδή τα θεωρούσε 'δαιμονικά'. Όμως, μετά το θάνατο εκείνης, την τελευταία 20ετία της ζωής του, ο Χαλεπάς δημιούργησε εξαιρετικής καλλιτεχνικής αξία έργο, το οποίο διαφέρει ριζικά από εκείνο της προ της νοσηλείας του περιόδου και εμφανώς σχετίζεται άμεσα με τη μακροχρόνια παρουσία της ψυχοπαθολογίας του.

Η σύγχρονη Ψυχιατρική αντιμετωπίζει με εντελώς διαφορετικό τρόπο πλέον τις περιπτώσεις όπου η δημιουργικότητα και η ψυχική ασθένεια συναντιούνται. Και αν η επιστήμη είχε εξελιχθεί νωρίτερα, ίσως θα ήταν πολύ λιγότερες οι διάσημες περιπτώσεις «καταραμένων» ή «τραγικών» καλλιτεχνών.

Ελληνική Εταιρεία για την Προαγωγή της Ψυχιατρικής και των Συναφών Επιστημών

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Παρέμβασης υπέρ Ειδικών Μειονεκτουσών Ομάδων, του Ε.Π. Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση, Άξονας 2, Μέτρο 3, (Αρ. Εγκρ.: 185677/20.09.2006), που η ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ υλοποιεί σε συνεργασία με το ΚΕΚ «Ευρωπαϊκή Καινοτομία», πραγματοποιήθηκε στις **13 Ιουνίου 2007**, ημέρα **Τετάρτη**, ημερίδα με τίτλο **«Ενέργειες στήριξης μακροχρόνια ανέργων άνω των 45 ετών στην απασχόληση»**.

Στόχος της ημερίδας ήταν η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σχετικά με την ύπαρξη Υπηρεσιών στην κατεύθυνση της εργασιακής και κοινωνικής ένταξης, με απώτερο σκοπό την βελτίωση της προσπελασιμότητας των Υπηρεσιών αυτών από άτομα ειδικών μειονεκτουσών ομάδων.

Στην ημερίδα συμμετείχαν ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.), το Κέντρο Κοινωνικής Πολιτικής Δήμου Κηφισιάς (ΚΕ.ΚΟΙ.ΠΟ.) και οι κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Μεταμόρφωσης.

Οι ωφελούμενοι του σχεδίου ολοκληρωμένης παρέμβασης, στο πλαίσιο των συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών του, εκδήλωσαν ενδιαφέρον για τις συνέπειες που επιφέρει στην οικογένεια η φροντίδα ατόμων με ψυχική διαταραχή και κατ' επέκταση για τις δράσεις του Σ.Ο.Ψ.Υ.

Η κ. Κανελλή Μαρία από τη Γραμματεία του Σ.Ο.Ψ.Υ., και ο κ. Μανδάλης Γιώργος, μέλος του ΔΣ του Σ.Ο.Ψ.Υ. παρευρέθησαν και παρουσίασαν με τον πιο ευκρινή τρόπο τη φιλοσοφία και τις δράσεις του Συλλόγου.

Η ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ / Δίκτυο Τοπικών Αυτοδιοικήσεων για την Κοινωνική, Πολιτιστική, Τουριστική, Περιβαλλοντική & Αγροτική Ανάπτυξης ιδρύθηκε το 1995 με τη συνεργασία των Δήμων Άνω Λιοσίων και Αχαρνών, με κύριο σκοπό την πληροφόρηση, την υποστήριξη και την προώθηση στην απασχόληση ευπαθών και κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων (παλινοστούντες, πρόσφυγες, μετανάστες, Τσιγγάνοι, αποφυλακισμένοι, ανήλικοι παραβάτες και άλλες ομάδες), ώστε να επιτευχθεί ομαλά και άμεσα η κοινωνική τους ένταξη. Το 1998, πιστοποιήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης δομών ως φορέας παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΚΕ.Σ.Υ.Υ).

Για την Εύξεινη Πόλη
Χριστίνα Πετρίδη
Ψυχολόγος
Υπεύθυνη Σ.Υ.Υ.

Πρακτικά Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Συλλόγων Οικογενειών Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές (EUFAMI)

Α Οικονομικός απολογισμός έτους 2006 και έγκριση προϋπολογισμού για το 2007-2008

Β Χάραξη στρατηγικής 2008-2011. Εκτενής συζήτηση πάνω στη χάραξη μιας κοινής στρατηγικής για την επόμενη τετραετία. Επικέντρωση έγινε στους άξονες «Εκπροσώπηση οικογενειών», «Ανάπτυξη καλών πρακτικών», «Προάσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική ασθένεια και των οικογενειών τους» και «Ενδυνάμωση των μελών της EUFAMI».

Γ Συνέδριο στο Τορυν της Πολωνίας (14 - 16 Σεπτεμβρίου). Παρουσίαση του 4ου Συνεδρίου της EUFAMI, που θα διεξαχθεί στην Πολωνία και θα φιλοξενηθεί από το Σύλλογο Pol-Familia. Το συνέδριο απευθύνεται σε μέλη οικογενειών, συγγενείς και φίλους ατόμων με ψυχική ασθένεια, στους ίδιους τους ασθενείς, σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας αλλά και σε εκπροσώπους της πολιτείας.

Δ Παρουσίαση ενός παιδιού και ενός νέου μέλους της EUFAMI. Κατά τη διάρκεια αυτής της ενότητας παρουσιάστηκε ο Σύλλογος του Βελγίου Similies Flanders, ο οποίος είχε να επιδείξει μια πολυετή, εντυπωσιακή δουλειά σε επίπεδο λειτουργίας, αλλά και εκδόσεων. Σημαντικό είναι όμως να τονιστεί ότι ο εν λόγω σύλλογος χρηματοδοτείται 100% από το Υπουργείο Πολιτισμού του Βελγίου.

Ο δεύτερος σύλλογος που παρουσιάστηκε είναι αυτός της Μάλτας, ο οποίος επικεντρώθηκε στη δουλειά που έχει κάνει με μαθητές σχολείων. Είναι πραγματικά πολύ σημαντικό που ο ΣΟΨΥ, με τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα ZEROSTIGMA, ενέπνευσε και άνοιξε το δρόμο και σε άλλους συλλόγους σε ευρωπαϊκό αλλά και εθνικό επίπεδο να ασχοληθούν με τους μαθητές.

Ε Παρουσίαση προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν ή και εξακολουθούν να υλοποιούνται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Αναφορικά με το Πρόγραμμα ZeroStigma, έγινε ειδική μνεία από την κα Sigrid Steffen στην εξαιρετική δουλειά του ΣΟΨΥ με τα σχολεία.

Πολλούς επαίνους απέσπασε από την Πρόεδρο της EUFAMI κα Inger Nilsson και το καινούργιο υλικό του ΣΟΨΥ (αφίσα και κάρτα), το οποίο παρουσιάστηκε αλλά και διανεμήθηκε σε όλους τους παριστάμενους.

ΣΤ «Καταιγισμός ιδεών» για την ανάπτυξη και υλοποίηση νέων σχεδίων δράσης.

Οι συνέδριοι χωρίστηκαν σε 4 ομάδες εργασίας (η μια εξ αυτών συντονίστηκε από την υπογράφουσα κα Γραμανδάνη) και κλήθηκαν να αναπτύξουν τις ιδέες και τις θέσεις τους γύρω από νέα προγράμματα που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στους 4 άξονες: «Εκπροσώπηση οικογενειών», «Ανάπτυξη καλών πρακτικών», «Προάσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική ασθένεια και των οικογενειών τους» και «Ενδυνάμωση των μελών της EUFAMI». Στη συνέχεια, οι ιδέες (π.χ. πρόγραμμα για την προάσπιση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών που είναι σε σω-

φρονιστικά ιδρύματα ή άστεγοι, εκπαίδευση εκπαιδευτών για την υλοποίηση παρεμβάσεων στα σχολεία) παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια από τους επικεφαλής των ομάδων εργασίας.

Ζ Εκλογές για την ένταξη στην EUFAMI δύο σωματείων από τη Σερβία και την Ισπανία. Συγκεκριμένα, του φορέα-σωματείου "Neuroscience and Mental Health Services" με πρόεδρο τον ιατρό Zoran Pavlovic και του σωματείου "Spanish Association of Families Affected by Personality Disorders" με πρόεδρο την Maria Del Mar Foret Jimeno, μέλος οικογένειας. Και τα δύο νέα μέλη έγιναν δεκτά από την ολομέλεια.

Εν κατακλείδι, οι εντυπώσεις από τη συμμετοχή του ΣΟΨΥ στο Διοικητικό Συμβούλιο της EUFAMI ήταν θετικές.

*Χριστίνα Γραμανδάνη
Ψυχολόγος Υγείας - MSc
Μαρία Κανελλή
Γραμματέας ΣΟΨΥ*

«Όταν δεν υπάρχει ελπίδα, υπάρχει βοήθεια»

ΓΡΑΜΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ

Η ΚΛΙΜΑΚΑ, φορέας υπηρεσιών ψυχικής υγείας, ξεκίνησε πρόσφατα μια νέα υπηρεσία με την μορφή Helpline με σκοπό την πρόληψη της αυτοκτονίας.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κρούει τον κώδωνα του κινδύνου και επισημαίνει ότι τα ποσοστά των αυτοκτονιών τα τελευταία 45 χρόνια έχουν αυξηθεί κατά 60% παγκοσμίως. Η τραγικότητα του γεγονότος γίνεται αντιληπτή εάν αναλογιστούμε ότι κάθε 40'' ένας άνθρωπος πεθαίνει αυτοκτονώντας, ενώ κάθε 3'' ένας άνθρωπος κάνει απόπειρα αυτοκτονίας. Το πιο τραγικό όμως είναι το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό θανάτων από αυτοκτονία θα μπορούσε να είχε προληφθεί εάν υπήρχε έγκαιρη και άμεση παρέμβαση ειδικού.

Η ΚΛΙΜΑΚΑ, διευρύνοντας τις υπηρεσίες της σε επίπεδο πρωτοβάθμιας πρόληψης, προχώρησε στη δημιουργία της ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ, της πρώτης και μοναδικής στην Ελλάδα τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης και παρέμβασης στην κρίση για την πρόληψη των αυτοκτονιών.

Η Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία¹ λειτουργεί υπό την αιγίδα και εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με το νούμερο 801 801 9999.

Η κλήση προσφέρει μια εμπιστευτική υπηρεσία για όσους αναζητούν βοήθεια, όταν αισθάνονται ότι δεν έχουν πού να στραφούν. Στη γραμμή παρέμβασης μπορεί να καλέσει οποιοσδήποτε, από οποιοδήποτε μέρος της Ελλάδας με αστική χρέωση, 12 ώρες την ημέρα (09:00 - 21:00), Δευτέρα με Παρασκευή. Κατάλληλο εκπαιδευμένο προσωπικό από επαγγελματίες της ψυχικής υγείας είναι διαθέσιμο να τον ακούσει και να προσφέρει:

Συμβουλευτική παρέμβαση σε κατάσταση κρίσης για την αποφυγή της αυτοκτονίας

Υποστήριξη σε άτομα που βιώνουν την απώλεια αγαπημένου προσώπου από αυτοκτονία ή ανησυχούν για κάποιο αγαπημένο τους πρόσωπο

Παραπομπή στην Κλίμακα και σε άλλες υπηρεσίες ψυχικής υγείας για παρακολούθηση από ειδικό θεραπευτή

Ενημέρωση για ζητήματα ψυχικής υγείας

Η Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία απευθύνεται σε: ανθρώπους που σκέφτονται να αυτοκτονήσουν ή που έχουν αποπειραθεί να αυτοκτονήσουν στο παρελθόν, σε ανθρώπους με αυτοκαταστροφική συμπεριφορά και σε ανθρώπους που βιώνουν την απώλεια ή ανησυχούν για κάποιο δικό τους άνθρωπο.

Η ΚΛΙΜΑΚΑ, παρέχοντας υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην κοινότητα έχει αντιμετωπίσει από ετών περιπτώσεις αυτοκτονιών στην Αθήνα και στην περιφέρεια.

Δεδομένου της σοβαρότητας του φαινομένου και αξιοποιώντας την εμπειρία του, ο φορέας ξεκίνησε προ μηνών, με το σύνθημα **«όταν δεν υπάρχει ελπίδα, υπάρχει βοήθεια»**, μια προσπάθεια ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και παρέμβασης για την πρόληψη των αυτοκτονιών, στη βάση της οποίας λειτουργεί και η Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία.

Ελπίζουμε ότι η νέα αυτή υπηρεσία του φορέα μας θα συμβάλει στο να είναι η ζωή η μοναδική επιλογή, ακόμα και για όσους ζουν μια γκρίζα πραγματικότητα.

Γιατί η αυτοκτονία δεν είναι λύση. Πάντα υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις στη ζωή, αρκεί να μπορούμε να τις αντιληφθούμε και να τις αξιοποιήσουμε.

Η παρέμβαση ενός ειδικού μπορεί να βοηθήσει.

Ευχαριστούμε θερμά τον ΟΤΕ για την ευγενική χορηγία σύνδεσης της τηλεφωνικής γραμμής.

¹ Η Γραμμή Παρέμβασης για την Αυτοκτονία είναι μία από τις υπηρεσίες του Κέντρου Ημέρας «Ομόνοια» που λειτουργεί η ΚΛΙΜΑΚΑ για τη υποστήριξη ατόμων με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα.

**συνυπάρχουμε
συνδημιουργούμε
ανατρέπουμε το μύθο**

το 2ο Φεστιβάλ Ψ είναι πια γεγονός...

Για δεύτερη συνεχή χρονιά, η ΠΕΨΑΕΕ, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της στο χώρο της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, διοργανώνει το 2ο Φεστιβάλ Ψ, που θα φιλοξενηθεί στο Άλσος Αιγάλεω (Μπαρουτάδικο) από 21 έως 23 Σεπτεμβρίου 2007.

Το 2ο Φεστιβάλ Ψ είναι μια γιορτή πολιτισμού και συνύπαρξης. Στόχος μας η ανάδειξη του ψυχικά πάσχοντα ως ενεργό μέλος της κοινωνικής ζωής.

Σε ένα τριήμερο Τέχνης και Πολιτισμού, Οικολογίας, Παράδοσης και Αθλητισμού διασταυρώνονται επαγγελματίες ψυχικής υγείας, εθελοντές, πολίτες, παιδιά και νέοι, φέρνοντας στο προσκήνιο τις δυνατότητες όλων μας για ισότιμη συμμετοχή στην καλλιτεχνική δημιουργία, την επικοινωνία, την απασχόληση, την άθληση, την κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα.

Φέτος στο 2ο Φεστιβάλ Ψ, περισσότερα από 25 ανανεωμένα εργαστήρια, παράλληλες δράσεις και εκδηλώσεις, καθώς και έκθεση έργων από συμμετέχοντες και φορείς, περιμένουν όλους μας να αλληλεπιδράσουμε δημιουργικά, συμβάλλοντας στην καταπολέμηση του στίγματος. Καινοτομία, οι προ-φεστιβαλικά εκδηλώσεις σε διαφορετικούς δήμους της Αττικής και της υπόλοιπης Ελλάδας, καθώς και η ενεργή συμμετοχή εθελοντών και πολιτών στις δράσεις μας, με έμφαση στην ευαισθητοποίηση νεαρών ηλικιών.

Η διοργάνωση τελεί υπό την αιγίδα της Γ.Γ.Νέας Γενιάς και του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Ο Δήμος Αιγάλεω θα σταθεί ξανά αρωγός και συνδιοργανωτής, ενώ πολύτιμη είναι και η στήριξη από Φορείς Ψυχικής Υγείας.

Ο απολογισμός της περσινής διοργάνωσης, με 400 συμμετέχοντες (φορείς και εθελοντές), αυξάνει τις προσδοκίες μας για το 2ο Φεστιβάλ Ψ.

Θα θέλαμε να σας έχουμε κοντά μας στην τριήμερη γιορτή πολιτισμού στις 21 - 23 Σεπτεμβρίου, μαζί μας στη συνεχή προσπάθεια για τον αποστιγματισμό και την κοινωνική ενσωμάτωση.

Ξεκίνησαν από τον ΟΑΕΔ και θα διαρκέσουν μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 2007 προγράμματα για ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

Τα νέα αυτά προγράμματα αφορούν την επιδότηση:

Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας των Ατόμων με Αναπηρίες και αφορά την επιχορήγηση 50 ατόμων με αναπηρίες.

Μέσω του προγράμματος **θα καλυφθούν συνολικά 2.096 θέσεις**, με επιχορήγηση 36 μηνών και άλλοι 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση, και περιορισμένος αριθμός θέσεων μερικής απασχόλησης και ορισμένου χρόνου.

Χορηγοί

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Σ.Ο.Ψ.Υ. ευχαριστεί θερμά όλους όσους συμβάλλουν στο έργο του Συλλόγου μας:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	6.000 €
JANSSEN - CILAG, ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.Β.Ε.	3.000 €
LILLY Α.Ε.Β.Ε.	3.000 €
BRISTOL - MYERS SQUIBB Α.Ε.	2.000 €
PFIZER HELLAS Α.Ε.	2.000 €
ASTRAZENECA Α.Ε.	2.000 €
AKZO NOBEL - ORGANON	2.000 €
SANOFI AVENTIS Α.Ε.Β.Ε.	2.000 €
WYETH HELLAS Α.Ε.Β.Ε.	1.500 €
LUNDBECK HELLAS Α.Ε.	1.500 €
GLAXOSMITHKLINE	1.000 €

Ανακοίνωση

- Κείμενα τα οποία μας έχουν αποσταλεί και δεν έχουν δημοσιευθεί, θα χρησιμοποιηθούν σε επόμενα τεύχη.
- Παρακαλούμε τα κείμενά σας να αποστέλλονται έγκαιρα και εφόσον είναι δυνατό σε ηλεκτρονική μορφή ή δακτυλογραφημένα.
- Για το επόμενο τεύχος θα πρέπει τα άρθρα σας να μας έχουν σταλεί μέχρι τις 25 Σεπτεμβρίου.

Θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε και να παρακαλέσουμε όλα τα μέλη μας να φροντίζουν για την πληρωμή της συνδρομής τους την οποία ο Σύλλογος έχει ανάγκη όχι μόνο για οικονομικούς λόγους, αλλά και για να αποδεικνύει τον αριθμό των ενεργών μελών του.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ:

Ευρώ 30 για το πρώτο μέλος του Συλλόγου από κάθε οικογένεια.

Ευρώ 5 για το δεύτερο ή τρίτο μέλος από κάθε οικογένεια

Αρ. Λογαριασμού: ΕΤΕ 082/480 250 -02

Παρακαλούμε πολύ να αναφέρετε πάντα το όνομα σας στη τράπεζα όταν καταθέτετε την ετήσια συνδρομή σας ή κάποια δωρεά προς το Σ.Ο.Ψ.Υ.. Ήδη υπάρχουν καταθέσεις στις κάτωθι ημερομηνίες που δεν γνωρίζουμε το όνομα του καταθέτη:

30-11-06 ⇒ 50 ευρώ, 1 - 2- 07 ⇒ 40 ευρώ, 21-2-07 ⇒ 20 ευρώ

ΕΔΡΑ Σ.Ο.Ψ.Υ.:

ΔΗΛΟΥ 3, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 31
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210-7640277
e-mail: sopsi@ath.forthnet.gr
www.sopsi.gr
www.eufami.org
www.iatronet.gr/minimata/minimata.html

ΞΕΝΩΝΑΣ Σ.Ο.Ψ.Υ.:

ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ 9-11, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 32
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210- 7649670
e-mail: xsopsi@otenet.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ Σ.Ο.Ψ.Υ.:

ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ 9-11, ΒΥΡΩΝΑΣ 162 32
ΤΗΛ./ΦΑΞ: 210- 7663007
e-mail: xsopsi@otenet.gr

Τα «μηνύματα» εκδίδονται με την ευγενική χορηγία της
ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ ΛΙΛΛΥ Α.Ε.Β.Ε.

